

Білоус Н. В.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ПЕРЕКЛАД ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ ПОЛІСЕМАНТІВ У НІМЕЦЬКОМОВНИХ ТЕОЛОГІЧНИХ ТЕКСТАХ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

У статті пропонується порівняльно-перекладацький аналіз термінологічних одиниць-полісемантів християнсько-богословської терміносистеми на матеріалі оригінальних і перекладних теологічних текстів (німецько-український напрямок перекладу).

Ключові слова: християнсько-богословська терміносистема, термінологічна одиниця-полісемант, термінологічна полісемія, внутрішньогалузева полісемія, міжсистемна полісемія, міжгалузева полісемія.

Актуальність статті зумовлена відсутністю досліджень перекладу німецькомовних термінологічних полісемантів християнсько-богословської терміносистеми українською мовою. Під час вивчення проблематики термінологічної полісемії у теологічних текстах ми не виявили досліджень, у яких був би здійснений порівняльно-перекладацький аналіз полісемантичних термінів фахової мови теології саме у німецько-українському напрямку перекладу.

Мета дослідження полягає, з одного боку, у виявленні типів термінологічної полісемії у німецькомовних теологічних текстах, з іншого боку, – у з'ясуванні особливостей відтворення семантичної структури німецьких термінологічних полісемантів українською мовою.

Об'єктом дослідження є термінологічні одиниці-полісеманти християнсько-богословської терміносистеми німецькомовних та україномовних теологічних текстів.

Предмет вивчення складають особливості перекладу німецьких термінів-полісемантів фахової мови теології на українську мову.

Матеріалами дослідження стали теологічний текст Рудольфа Шнакенбурга “Die sittliche Botschaft des Neuen Testaments” та його переклад українською мовою в авторстві Наталії Комарової, а також першотвір кардинала Вальтера Каспера “Sakrament der Einheit. Eucharistie und Kirche” та його переклад на українську мову, виконаний Лідією Лозовою.

Серед характерних особливостей теологічних текстів, що становлять певні труднощі для їх перекладу, насамперед слід назвати полісемію термінів християнсько-богословської терміносистеми. На противагу традиційним вимогам до однозначності терміна, тобто однозначній відповідності між терміном і галузевим поняттям, яке він позначає, сучасні науковці [6, с. 287-291] підкреслюють поширеність термінологічної полісемії у межах навіть однієї терміносистеми і пропонують інший погляд на проблему багатозначності термінології. Так, російська дослідниця М. В. Зимова розглядає термінологічну одиницю не як виключно носій номінативної функції, а і як складову частину термінології фахових підмов, які обслуговують комунікацію у спеціальних галузях. Причому саме комунікативна функція терміна зумовлює появу полісемії термінологічної одиниці [3, с. 2]. Авторка виділяє кілька типів мовної багатозначності, характерних для термінології, зокрема: 1) внутрішньогалузева полісемія; 2) міжгалузева полісемія; 3) полісемія з виходом за межі фахових галузей; 4) концептуальна полісемія; 5) функціональна полісемія [3, с. 5].

Результати порівняльно-перекладацького аналізу термінологічних одиниць (ТО) християнсько-богословської терміносистеми у теологічних текстах німецькою та українською мовами підтвердили наявність полісемії термінів усіх згаданих типів.

Проілюструємо особливості відтворення деяких полісемантичних ТО на прикладах із теологічного тексту Р. Шнакенбурга, що належить до жанру етичного, та його перекладу на українську мову :

(1) *In der Zusammenfassung der Botschaft Jesu in Mk 1,15 werden zwei grundlegende Forderungen genannt: Umkehr und Glaube. <...> Der Sinngehalt von „Umkehr“ ist für die Predigt Jesu und der Urkirche aus alt.-jüdischem Denken herzuleiten. Dem griechischen Wort μετανοια entspricht im Hebräischen und Aramäischen ein Begriff, der über das griechische Verständnis „Sinnesänderung“ und „Reue“ hinausgeht. Auch das deutsche Wort „Buße“, sofern man es seinem ursprünglichen Sinn nach als Wiedergutmachung begangenen Unrechts versteht, hebt nur ein Teilmoment hervor. <...> So ist „Umkehr“ <...> nicht nur Abwendung von und Sühne für begangene Sünden (Reue und Buße), sondern auch eine Neuorientierung für die Zukunft <...> [12, S. 42-43].*

(1.1) У викладі послання Ісуса в Мк 1,15 згадуються дві основоположні вимоги: **покаяння та віра**. <...> Ідею **“покаяння” (Umkehr, дослівно – “поворот”**. – **Прим. перекл.)** у проповідях Ісуса та в ранньому християнстві треба простежувати від давньоюдейського мислення. Грецькому слову μετανοια відповідає в гебрійській та арамейській мовах поняття, яке виходить за межі грецького розуміння “зміни переконань” і **“каяття”**. Також і німецьке слово „Buße“ (**покаяння**), якщо розуміти його в первісному сенсі – як спокутування припущеної несправедливості, – підкреслює лише якийсь окремий момент. <...> **Отож “покаяння” – це <...> не лише зречення й спокутування своїх гріхів (покаяння), а й нове спрямування в майбутнє [8, с. 42-43].**

У наведеному прикладі спостерігаємо явище внутрішньогалузевої полісемії терміна німецької християнсько-богословської терміносистеми: *die Umkehr*. Для відтворення семантичної структури даної ТО у цільовій мові перекладач обрала найближчий за значенням відповідник *покаяння*. Утім, як видно з контексту обох згаданих фрагментів, українська лексема *покаяння* не покриває увесь семантичний об’єм поняття, що позначається німецьким терміном-полісемантом *Umkehr*. Саме тому в експлікативній частині фрагменту перекладач застосовує стратегію додавання-експлікації шляхом уведення перекладацької примітки (*Umkehr, дослівно – “поворот”*. – *Прим. перекл.*)

Ми вважаємо названу стратегію адаптивною, оскільки вона, по-перше, містить дослівний переклад терміна, по-друге, встановлює асоціативні зв’язки з іншими значеннями цього терміну в межах німецької християнсько-богословської терміносистеми. Грунтуючись на широкому контексті оригіналу богословського твору, можна встановити інші значення терміну *Umkehr*: 1) цілісна позиція людини; 2) поворот до Бога; 3) навернення в нову віру; 4) осягнення заповіданої Богом можливості спасіння. В основі багатозначності терміну лежить образний компонент “людини, яка звертає зі свого шляху, визнавши його хибним і обравши новий, інший напрямок” [8, с. 43].

Окрім того, у наведеному фрагменті оригіналу фіксуємо синонімічний ряд понять *Umkehr– Reue – Buße*, які виражають три відтінки значення терміна, утім, у п’яти випадках відтворюються у перекладі через один відповідник: *покаяння*, а в одному випадку – через еквівалент *каяття*.

Можна дійти висновку, що словниковий склад мови перекладу не повністю покриває кількість понять мови-джерела, що зумовлює необхідність адаптивних уточнень (*das deutsche Wort „Buße“ – німецьке слово „Buße“ (покаяння) та вилучень (Sühne für begangene Sünden (Reue und Buße) – спокутування своїх гріхів (покаяння) з боку перекладача.*

Проілюструємо інший випадок внутрішньогалузевої термінологічної полісемії на матеріалі фрагментів теологічного тексту в авторстві відомого католицького богослова, кардинала Вальтера Каспера, та його перекладу на українську мову:

(2) „*Am Abend vor seinem Leiden*“, „*in der Nacht, da er verraten wurde*“, *mit dieser Datierung gibt die Kirche bei der Feier der **Eucharistie** die geschichtliche und sachliche Begründung ihres Tuns. Sie führt die **Eucharistie** zurück auf die **Stiftung** Jesu am Abend vor seinem Tod und sieht in diesem **Stiftungswillen** nicht nur den einmaligen historischen Ausgangspunkt, sondern auch die bleibende sachliche Norm ihrer **eucharistischen** Feier* [11, S. 83].

(2.1) „Напередодні своїх страждань“, „в ту ніч, коли Його зрадили“ – ці часові прив'язки Церква наводить під час звершення **Євхаристії** для історичного та матеріального обґрунтування своїх дій. Церква виводить **Євхаристію** із **завіту**, укладеного Ісусом напередодні Його смерті, і вбачає у цій **Його волі** не просто одиничну історичну вихідну точку, але постійну і конкретну міру **звершення літургії** [4, с. 93].

Наведений приклад цікавий насамперед уживанням полісемантичної термінологічної одиниці християнсько-богословської терміносистеми *die Eucharistie* – *євхаристія*. Згідно із словником церковно-обрядової термінології Н. Пуряєвої, термін “євхаристія” має чотири значення: 1) таїнство співучасті в Таємній Вечері Господній; 2) частина Літургії – богослужіння, під час якого відбувається це таїнство; 3) Причастя; 4) *рідко* Сакрамент [7, с. 124].

Порівнюючи обидва фрагменти спочатку на рівні суто лінгвістичного перекладу, можна побачити, з одного боку, послідовне відтворення терміну *die Eucharistie* в українській мові через транслітерацію *євхаристія* (запозичення із грецької мови від *eucharistia* – благословення, подяка), з іншого боку, – заміну словосполучення *eucharistische Feier* на *звершення літургії*, хоча в українській теологічній терміносистемі присутній прикметник-калька *євхаристійний*.

Рішення перекладача стає зрозумілим, коли ми розглянемо, які значення терміну “висвітлюються” в наведеному німецькомовному фрагменті. У першому вживанні терміну *Feier der **Eucharistie*** мається на увазі саме частина Божественної літургії, яка включає Таїнство Євхаристії. У другому реченні абзацу пояснюється історія походження згаданого таїнства і міститься відсилка на історичні події, описані в Євангеліях. Тому робимо висновок про зміну семантики терміну *Eucharistie* на значення унікальної біблейської події, а саме – останньої трапези Ісуса Христа з учнями та передання його Заповіту послідовникам у знакових діях розділення хліба і вина з усіма присутніми за столом. Наприкінці названого речення знову спостерігається зміна семантики терміна у бік вузького значення “богослужіння з певними знаковими діями і атрибутами, як причащення і святі Дари”.

Виходячи з цього, можна повністю погодитись із функціональним перекладом словосполучення *eucharistische Feier* як *звершення літургії*. З огляду на зміст усього фрагменту, ми вважаємо такий переклад вдалим, оскільки перекладач підкреслює окремі значення терміна-полісеманта оригіналу: євхаристія як таїнство біблейської події за участю Ісуса Христа vs. євхаристія як частина літургії. Наведемо приклади функціонування і відтворення інших типів термінологічної полісемії у першотворі і перекладі на матеріалі вже згаданого теологічного тексту В. Каспера, що належить до жанру фундаментального:

(3) *Beim letzten Abendmahl proklamiert Jesus diese neue Heilswirklichkeit; <...> schließlich identifiziert er sich ausdrücklich mit den Mahlgaben von Brot und Wein und*

*macht so deutlich, dass er selbst in der Selbsthingabe seiner Person **der Neue Bund**, die eschatologische Wirklichkeit des Heils ist [11, S. 85].*

(3.1) Під час Тайної Вечері Ісус проголошує нову реальність спасіння (неуе Heilswirklichkeit). <...> Зреши́тою, він недвозначно ототожнює Себе Самого з дарами хліба і вина, і так дає зрозуміти, що Він Сам, Хто приносить себе в жертву, є **Новим Завітом**, есхатологічною реальністю спасіння [4, с. 96].

У наведеному фрагменті викликає інтерес термінологічне словосполучення християнсько-богословської терміносистеми *der Neue Bund*, що містить полісемантичний компонент – іменник **Bund**. На нашу думку, в даному випадку йдеться про третій тип термінологічної полісемії, а саме – полісемію з виходом за межі фахових галузей. Інакше кажучи, лексема *der Bund* є вербальним проявом дихотомії між терміном і загальноповживаним словом. Так, за даними словника Duden, іменник **Bund** має п'ять значень: 1) Vereinigung [zu gemeinsamem Handeln]; 2) föderativer Gesamtstaat (im Gegensatz zu den Ländern); 3) (umgangssprachlich) Kurzform für: Bundeswehr; 4) Einfassung eines Rocks, einer Hose in der Taille durch einen festen Stoffstreifen oder ein Gurtband; 5) Querleiste auf dem Griffbrett von Zupfinstrumenten [10].

Як бачимо, жодне з наведених у словниковій статті загальноповживаних значень не відповідає змісту речення першотвору. Тому для з'ясування правомірності перекладацького рішення необхідно звернутись до тлумачних словників. Наприклад, ВТССУМ надає для лексеми “завіт” таку дефініцію: в іудейських та християнських релігіях – своєрідна форма взаємовідносин між Богом і людьми [1, с. 380]. За даними вільної онлайн-енциклопедії Вікіпедія, у богословсько-релігійному уживанні “завіт” позначає урочистий договір між Богом і людиною (людством) [2].

У межах християнсько-богословської терміносистеми стали вирази *den Bund schließen, den Bund verordnen* мають значення *укладати завіт*. Отже, стає зрозуміло, що у наведеному фрагменті лексема *Bund* вербалізується у своєму термінологічному значенні “завіт”, тобто договір.

Підтвердження термінологічної коректності перекладу знаходимо в аналогічних контекстах першотвору:

(4) *Sie <die Eucharistie> geschah ja im Rahmen eines festlichen gemeinsamen Mahles. Sie hatte ihre Besonderheit darin, dass Jesus entgegen dem sonstigen Brauch allen an dem einen Becher Anteil gab und dass er so allen an sich Anteil gab und dadurch **den Neuen Bund** begründete [11, S. 99].*

(4.1) *Вона <євхаристія> відбулася під час святкової спільної трапези. Її особливість полягала в тому, що Ісус, всупереч звичаю, запросив усіх прилучитися однієї чаші, щоб цим всі прилучилися Його Самого, і так уклав **новий завіт** [4, с. 111].*

(5) *Der Zusammenhang von Eucharistie und Kirche <...> zeigt sich in den Abendmahlsberichten in der Rede vom „**Bundesblut**“ (Mk 14, 24; Mt 26, 28) beziehungsweise vom „**neuen Bund** in meinem Blut“ (Lk 22, 20; 1 Kor 11, 25) [11, S. 100].*

(5.1) *Взаємозв'язок Євхаристії та Церкви <...> є очевидним у словах Христа на Тайній Вечері: “Кров **Нового Завіту**” (Mr 14:24; Mt 26:28) і, відповідно, “**Новий Завіт** в Моїй Крові” (Лк 22:20; 1 Кор 11: 25) [4, с. 112].*

Отже, наш контекстний аналіз показав, що перекладацькі труднощі розуміння і відтворення полісеманта *Bund* у складі словосполучення *der Neue Bund* або композита *Bundesblut* зумовлені його міжсистемною термінологічною полісемією, тобто присутністю як у словниковому складі загальноповживаних слів, так і у християнсько-богословській терміносистемі.

Для коректного термінологічного відтворення згаданого полісеманта перекладачу необхідно долучити широкі фонові знання, пов'язані з релігійною

картиною світу християнства, історією, культурою, референтною структурою теологічного дискурсу, першоджерелами християнського віровчення (Біблією) і паралельними теологічними текстами. Наявність у теологічних текстах численних інтертекстуальних посилань на книги Святого Письма, зокрема, Євангелія, потребує, з одного боку, енциклопедичної обізнаності перекладача з текстами Біблії та глибокого розуміння суті християнських концептів, а з іншого боку – інтертекстуальність як типова риса теоретико-теологічного дискурсу ставить вимогу *сакралізації* у відтворенні християнської термінології, що становить додаткові труднощі під час перекладу теологічних текстів.

Під час порівняльно-перекладацького аналізу теологічних текстів на лексичному рівні ми зафіксували явище асиметрії між християнсько-богословськими терміносистемами німецької та української мов. Так, деякі теологічні терміни-полісеманти німецької мови можуть вступати між собою у синонімічні відношення різного порядку, починаючи від абсолютної синонімії (*das Testament – der Bund*) до концептуальної синонімії (*das Testament – der Bund – die Stiftung – das Vermächtnis*). Водночас в українській терміносистемі християнського богослов'я усі члени такого синонімічного ряду мають лише один термінологічний відповідник. Наведемо приклад із того ж джерела:

(6) *Im Zusammenhang mit seinem Leben und Sterben gesehen, sind sie < Jesu Worte und Gesten bei seinem letzten Mahl > Jesu **Testament**, durch welches sein Werk über seinen Tod hinaus fortleben und fortwirken will. Noch mehr: Dieses sein **Vermächtnis** ist sein **Selbstvermächtnis**, durch welches er selbst mit den Seinen und für die Seinen gegenwärtig bleiben will* [11, S. 86].

(6.1) Тільки з огляду на Його життя і смерть вони < слова й жести Ісуса, які супроводжували Його останню трапезу > стають **завітом** Ісуса, силою якого Його справа буде живою і дієвою після Його смерті. Більше того: у цьому **завіті** Він обіцяє Самого себе, Він обіцяє бути присутнім серед Своїх учнів і заради них [4, с. 96-97].

У наведеному фрагменті ми вважаємо, що лексеми *das Testament* і *das Vermächtnis* є концептуальними синонімами терміна *der Bund*, оскільки вони термінологізовані і висвітлюють різні сторони семантики одного й того самого концепта “договору між Богом і людьми”. Зважаючи на концептуальну синонімію згаданих термінів, перекладач послідовно відтворює їх через один термінологічний відповідник “*zavim*”. Отже, має місце асиметрія теологічних терміносистем для мовної пари “німецька-українська” за принципом “кілька позначень для одного поняття – одне позначення”.

Проілюструємо інші види термінологічної полісемії на матеріалі фрагментів уже згаданого етичного тексту Р. Шнакенбурга і його перекладу:

(7) *Die **Agape** ist der Prägestempel der christlichen Religion. Sie bezeichnet die von Gott kommende und zu ihm hinströmende Liebe, darin eingeschlossen die durch Jesus Christus vermittelte und in seiner Person verkörperte Gottes und Menschenliebe und die dadurch geforderte Liebe der Menschen zueinander in einem weiten Betätigungsfeld (Bruderliebe, Nächstenliebe, Feindesliebe), in Gesinnung und Tat* [12, S. 214].

(7.1) **Agape** є символом християнської релігії. Вона означає любов, що приходить від Бога й лине до нього, і складовими цієї любові є передана Ісусом Христом і втілена в його особі любов до Бога та людей і зумовлена нею любов людей один до одного, що має багато втілень (братня любов, любов до ближнього, любов до ворогів), відображуючись у поглядах і вчинках [8, с. 245].

У наведеному фрагменті констатуємо наявність міжгалузевої термінологічної полісемії. Так, термін *agape* належить не тільки до християнсько-богословської

терміносистеми, а і до терміносистеми соціальної психології та психотерапії. Причому в психології він позначає лише братню любов як протилежність чуттєвій любові (коханню). За визначенням психолога-екзистенціаліста Р. Мея, *agane* є формою безкорисливої любові, що знаходить свій вираз у безперервній чуйності та турботі про інших людей [5, с. 16].

Відповідно до статті у словнику іншомовних слів Duden, лексема *agane* має позначку релігійного терміна і два значення: 1) *die sich in Christus zeigende Liebe Gottes zu den Menschen; Nächstenliebe; Feindesliebe; Liebe zu Gott*; 2) *abendliches Mahl der frühchristlichen Gemeinde* [9, S. 38].

Наведені дефініції підтверджують наявність міжгалузевої термінологічної полісемії для терміна *agane*, і термінологізацію лексеми *agane* у теологічній терміносистемі української мови шляхом запозичення з грецької мови. З погляду перекладознавства термін було відтворено через перекладацький прийом транслітерації, отже, використано найпростіший шлях поповнення термінологічного складу мови перекладу.

Отже, за даними нашого дослідження можна зробити такі висновки.

1. Основну перекладацьку проблему на лексико-семантичному рівні теологічних текстів становить адекватне відтворення термінологічних одиниць-полісемантів фахової мови теології. Шляхом проведення перекладацького аналізу ми виявили та проілюстрували кілька типів термінологічної полісемії, притаманних теологічним текстам, а саме: внутрішньогалузеву, міжсистемну та міжгалузеву полісемію термінів.

2. Під час відтворення німецьких термінологічних одиниць-полісемантів українською мовою було зафіксовано застосування стратегії перекладацької адаптації. Така адаптація реалізується: а) в униканні термінологічної полісемії шляхом послідовного відтворення термінів-полісемантів німецькомовного теологічного тексту через єдиний термінологічний відповідник в українському перекладі; б) у асиметричності християнсько-богословських терміносистем німецької та української мов за принципом “кілька термінологічних позначень для одного поняття в німецькій мові – одне позначення для одного поняття в українській мові”; в) у примітках перекладача. Утім, необхідно зауважити, що німецькі теологічні терміни-полісеманти, запозичені з грецької та латинської мов, відтворюються у перекладі переважно шляхом транслітерації, тобто не адаптуються.

Л і т е р а т у р а :

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. Бусел В. Т]. – К.; Ірпінь : Перун, 2009. – 1736 с.
2. Вільна онлайн-енциклопедія. Вікіпедія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ru.wikipedia.org/wiki>
3. Зимовая М. В. Многозначность в терминологии: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.01, 10.02.19 / Зимовая Мария Владимировна. – Орел, 2011. – 19 с.
4. Каспер В. Таїнство єдності: Євхаристія і Церква / Вальтер Каспер. – К. : Дух і літера, 2010. – 224 с.
5. Мэй Р. Открытие Бытия / Р. Мэй. – М. : Институт Общегуманитарных Исследований, 2004. – 224 с.
6. Подвойська О. В. Явище полісемії у термінології соціальної ринкової економіки в сучасній німецькій мові / О. В. Подвойська // Наукові записки. – Серія Філологічні науки. – Вип. 89 (3). – С. 287-291.
7. Пуряева Н. Словник церковно-обрядової термінології / Наталія Пуряева. – Львів : Свічадо, 2001. – 124 с.
8. Шнакенбург Р. Етичне послання Нового Завіту / Рудольф Шнакенбург. – Дух і Літера, 2005. – 340 с.
9. Duden. Das Fremdwörterbuch. – Bibliographisches Institut Mannheim-Wien-Zürich : Dudenverlag, 1982. – Band 5. – 813 S.
10. Duden online [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.duden.de/rechtschreibung/Bund_Vereinigung_Gesamtstaat#Bedeutung

11. *Kasper Walter*. Sakrament der Einheit. Eucharistie und Kirche / Walter Kasper. – Breisgau : Herder Freiburg, 2004. – 157 S.
12. *Schnackenburg Rudolf*. Die sittliche Botschaft des Neuen Testaments. Herders theologischer Kommentar zum Neuen Testament, Supplementbd. 2 / Rudolf Schnackenburg. – Freiburg i.Br. u.a.: Herder, 1986. – 343 S.

Билоус Н. В. *Перевод терминологических полисемантов в немецкоязычных теологических текстах на украинский язык.*

В статье предлагается сравнительно-переводческий анализ терминологических единиц-полисемантов христианско-богословской терминосистемы на материале оригинальных теологических текстов и их переводов (немецко-украинское направление перевода).

Ключевые слова: *христианско-богословская терминосистема, терминологическая единица-полисемант, терминологическая полисемия, внутренне-отраслевая полисемия, межсистемная полисемия.*

Bilous N. V. *Translation of terminological polysemous units in German theological texts into Ukrainian.*

The article contains the comparative translation analysis of the terminological polysemous units of the Christian-theological terminological system. Both original and translated texts on theological subjects are being analyzed (German-Ukrainian translation pair).

Keywords: *Christian-theological terminological system, terminological polysemous unit, terminological polysemant, branch-specific polysemant, inter-system polysemant, inter-branch polysemant.*

Бражник Н. В.

Національний університет “Києво-Могилянська академія”

СИНТАКСИЧНА ПОБУДОВА АНГЛОМОВНИХ І УКРАЇНОМОВНИХ БЛОГІВ: ЗІСТАВНИЙ АНАЛІЗ

У статті узагальнюються погляди на структурну класифікацію простих і складних речень в англійській та українській мовах і проводиться зіставне дослідження частотності різних типів речень у інтернет-блогах названими мовами. Також подається фонові інформація про блоги як різновид інтернет-дискурсу.

Ключові слова: *конструктивно-зіставний аналіз, блоги, прості речення, складні речення, предикація, безособові форми дієслова.*

Працюючи у руслі зіставної конструктивної граматики, ми усвідомлюємо, які широкі можливості дослідження вона відкриває. По-перше, наскільки нам відомо, ніхто ще не проводив порівняння й зіставлення синтаксису англійської та української мов з структурних позицій. По-друге, незважаючи на наявність досить широких граматичних досліджень української мови, в них все ще є суттєві прогалини. Зокрема, відсутня класифікація ядерних типів речення – “мінімальних конструкцій речень” [1, с. 629], які розширюються додатковими елементами або трансформуються, утворюючи все багатство речень кожної окремої мови. Щодо типології складних речень в українській мові, вона була розроблена ще в 1960-ті роки [2] і з тих часів суттєво не переглядалась; натомість, в англійській мові існує широке розмаїття таких типологій, однозначність відсутня, а дослідження тривають [3, 4, 5]. Відповідно, при спробах провести зіставний аналіз структури речення у цих двох мовах, дослідник має узагальнювати, а то й доповнювати строкату картину даних, де часто немає прямої відповідності між дослідженими аспектами конструктивної граматики української та англійської мов.